

Datum

2020-11-23

Vår referens

Magnus Persson

Planeringssekreterare

Magnus.Persson@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Återrapportering Budgetuppdrag 2019 – Förslag strategi för klimatneutralt byggande 2030 **STK-2019-1725**

Sammanfattning

I Malmö stads budget 2019 gav kommunfullmäktige i uppdrag till stadsbyggnadsnämnden att, tillsammans med berörda nämnder, ta fram en strategi för klimatneutralt byggande.

Stadsbyggnadsnämnden redovisar i detta ärende ett förslag på strategi för klimatneutralt byggande till kommunfullmäktige för godkännande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner stadsbyggnadsnämndens redovisning av uppdraget att, tillsammans med berörda nämnder, ta fram en strategi för klimatneutralt byggande som nämnden fick av kommunfullmäktige i samband med Malmö stads budget 2019.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse från stadsbyggnadsnämnden
- Återrapportering Budgetuppdrag 2019 – Förslag strategi för klimatneutralt byggande 2030
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 200923 § 272 med Reservation (M+C)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 201130 Återrapportering Budgetuppdrag 2019 – Förslag strategi för klimatneutralt byggande 2030
- Protokollsutdrag § 89 Fritidsnämnden(SBN-2019-190-25 (1)
- Protokollsutdrag §66 Kulturnämndens arbetsutskott
- Protokollsutdrag §75 stadsrevisionen(SBN-2019-190-19.1)
- Protokollsutdrag §77 GYVN inkl särskilt yttrande SD. Reservation (C+M)
- Protokollsutdrag §78 Servicenämnden
- Protokollsutdrag §79 Förskolenämnden inkl särskilt yttrande V och SD. Reservation C (SBN-2019-190-31.3)
- Protokollsutdrag §82 HVON Remiss om förslag till Strategi för klimatneutralt byggande 2030(2047354) (0)_TMP
- Protokollsutdrag §84 FSN inkl särskilt yttrande SD (SBN-2019-190-23.2)
- Protokollsutdrag §90 Överförmyndarnämnden(SBN-2019-190-28.2)
- Protokollsutdrag §99 GN inkl särskilt yttrande SD. Reservation C och M (SBN-2019-190-

24.2)

- Protokollsutdrag §108 MN inkl särskilt yttrande från M och SD (SBN-2019-190-29.3)
- Protokollsutdrag §189 ASN inkl reservation SD (SBN-2019-190-26.2)
- Protokollsutdrag §227 TN inkl särskilt yttrande MP, SD. Reservation V
- Yttrande - Arbetsmarknads- och socialnämnden (SBN-2019-190-26.1)
- Yttrande - Fritidsnämnden (SBN-2019-190-25.2)
- Yttrande - Funktionsstödsnämnden (SBN-2019-190-23.1)
- Yttrande - Förskolenämnden (SBN-2019-190-31.1)
- Yttrande - Grundskolenämnden (SBN-2019-190-24.1)
- Yttrande - Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden(SBN-2019-190-22.1)
- Yttrande - Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Yttrande - Kulturnämndens arbetsutskott (SBN-2019-190-18.1)
- Yttrande - Miljönämnden (SBN-2019-190-29.1)
- Yttrande - MKB Fastighets AB(SBN-2019-190-27.1)
- Yttrande - Servicenämnden (SBN-2019-190-21.3)
- Yttrande - Tekniska nämnden (SBN-2019-190-20.1)
- Yttrande - Överförmyndarnämnden(SBN-2019-190-28.1)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-03-30

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-11-30

Kommunstyrelsen 2020-12-09

Kommunfullmäktige 2020-12-22

Beslutet skickas till

Malmö stads samtliga nämnder

Malmö stads helägda bolag

Ärendet

I Malmö stads budget 2019 gav kommunfullmäktige i uppdrag till stadsbyggnadsnämnden att, tillsammans med berörda nämnder, ta fram en strategi för klimatneutralt byggande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 23 september 2020 att överlämna förslag på *Strategi för klimatneutralt byggande 2030* till kommunfullmäktige för godkännande.

Bakgrund

Strategi för klimatneutralt byggande har tagits fram för att kunna uppnå stadens ambitiösa klimatmål. Strategin fokuserar på att utveckla stadens arbetssätt i utvecklingen av en klimatneutral bygg och anläggningssektor i Malmö. Bygg- och anläggningssektorn står idag för mer än 20 % av Sveriges totala miljöpåverkan. Malmö stad planerar för cirka 28 500 nya bostäder de närmsta 10–15 åren och därtill kommunal service samt infrastruktur. Därutöver tillkommer det befintliga beståndet med stora renoveringsbehov inom de närmsta åren, samt stadens löpande drift- och förvaltning av byggnader och anläggningar.

Föreliggande förslag tar utgångspunkt i Malmö stads miljöprogramms övergripande målsättning om att Malmö ska bli Sveriges klimatsmartaste stad 2030. Ambitionen är också att strategin ska stödja genomförandet av intentionerna i stadens nuvarande och kommande styrdokument såsom

översiktsplan, energistrategi, trafik- och mobilitetsplan och kretsloppsplan. Arbetet är förankrat i de 17 globala målen och Agenda 2030 för en hållbar utveckling, samt de nationella åtagandena inom det nationella klimatpolitiska ramverket. Arbetet beaktar också den regionala klimat- och energistrategin för ett klimatneutralt Skåne 2030 och den nationella färdplanen för bygg- och anläggningssektorn. I samband med detta har bygg- och anläggningsbranschen i Malmö, med stöttning av Malmö stad, tagit fram en lokal färdplan för aktörer aktiva i Malmö. Den lokala färdplanen har som mål att nå klimatneutralitet år 2030.

För framtagandet av föreliggande strategi tillsattes en arbetsgrupp med tjänstepersoner från de direkt berörda förvaltningarna fastighet- och gatukontoret, stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen och serviceförvaltningen. Arbetsgruppen har specifikt fokuserat på hur Malmö stad, som beställare, upphandlare, markägare, planerare och byggare, kan möjliggöra för att Malmö ska vara klimatneutralt år 2030. Stadsbyggnadsnämnden redovisade upplägget för framtagande till kommunstyrelsen den 13 november 2019 (STK-2019-759).

Remissinstansernas yttrande

Stadsbyggnadsnämnden beslutade att föreslå kommunstyrelsen att inför åiterrapporteringen till kommunfullmäktige bereda ärendet genom en remiss för att klimatomställningen skulle ges möjligheten att utgå från ett helhetsansvar för stadens utveckling. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade att skicka, utan eget ställningstagande, stadsbyggnadsnämndens förslag till strategi för klimatneutralt byggande till Malmö stads nämnder och helägda bolag med svar till stadsbyggnadsnämnden senast den 30 juni 2020.

Följande instanser inkom med yttranden till stadsbyggnadsnämnden: *tekniska nämnden, servicenämnden, miljönämnden, kultur- och utbildningsnämnden, valnämnden, stadsrevisionen, överförmyndarnämnden, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden, fritidsnämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden, MKB fastighets AB, och förskolenämnden* (se stadsbyggnadsnämndens tjänsteskrivelse). *Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden* yttrande inkom till kommunstyrelsen. *Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens* synpunkter är överlag samstämmiga med ett flertal nämnders yttrande. Därmed anses samtliga inkomna yttranden ha beaktats i framtagandet av strategin inför politisk beredning och beslut. Remissvaren återfinns i sin helhet som bilagor till ärendet.

Sammanställning av inkomna synpunkter

Sammanfattningsvis ställer sig samtliga yttrande remissinstanser positiva till föreslagen strategi med syfte att Malmö stad ska etablera ett arbetssätt där organisationen stegvis ökar sin klimateffektivitet i samband med upphandling, planering och byggande. Detta med sikte på att uppnå klimatneutralt Malmö år 2030. Remissinstansernas mest framträdande synpunkterna berör frågor gällande roller, ansvar och ekonomiska konsekvenser angående klimatsmart byggande.

Ett flertal remissinstanser framhåller vikten av en tydlig ansvars- och rollfördelning mellan beställare, upphandlare, markägare, planerare, byggare och förvaltare. Det generella ansvaret kring olika delar av lokalförsörjningen bör spela roll även för området klimatneutralt byggande. Det framkommer också ett behov av att nämnder som besitter fördjupad kunskap i klimatneutralt byggande ska utgöra stöd till de beställande nämnderna i det fortsatta arbetet.

En annan central fråga som ett flertal remissinstanser lyfter, utifrån sin roll som beställande nämnd, är att eventuella merkostnader till följd av klimatneutralt byggande bör fördelas på ett

sätt som inte enbart belastar slutkunden. Här nämns exempelvis att den ekonomiska resursfördelningsmodellen i staden behöver ta hänsyn till höga miljöambitioner som i slutändan finansieras genom hyresgästens hyreskostnad och ersätta nämnderna med motsvarande summa. Nedan ges en generell sammanfattning av inkomna yttranden.

Förslag till strategi

Utifrån kommunfullmäktiges uppdrag och med tanke på de mål som finns och den förflyttning som redan pågår, både internationellt och nationellt, föreslår strategin att:

”Malmö stad ska etablera ett arbetssätt där organisationen stegvis ökar sin klimateffektivitet i samband med upphandling, planering och byggande med sikte på att uppnå klimatneutralt Malmö år 2030.”

Förslag till arbetssätt

För att uppnå ett klimatneutralt Malmö år 2030 behöver staden arbeta inom flera områden såsom upphandling, som beställare, som markägare, planerare, byggare och förvaltare. Ett sådant arbetssätt föreslås utgå från:

- Stadens ordinarie verksamhet och nämndernas grunduppdrag samt deras styrning. Uppföljning ingår i ordinarie uppföljningsstruktur inom respektive nämnd.
- Organisatoriskt lärande.
- Klimatneutrala incitament, initiativ, design och innovationer.
- Samverkan med andra aktörer, exempelvis branschinitiativet LFM30.

Ekonomiska konsekvenser

I beredningen av föreliggande strategi har arbetsgruppen genomfört en ekonomisk konsekvensanalys. Analysen redovisar att det kommer att krävas innovativa metoder och processer samt nya kompetenser för att nå klimatneutralitet i Malmö år 2030. Strategin understödjer en successiv omställning med ett lärande arbetssätt och gemensam översyn av beslutsordningen samlad i en större kontext. Det i sin tur innebär ett initialt ökat resursbehov i form av utbildning och personella resurser på kort sikt.

Analysen framhåller att det pågår en omfattande klimatomställning i Sveriges kommuner och i bygg- och anläggningsbranschen. Tjänster och produkter med allt högre grad av klimatneutralitet utvecklas samtidigt som efterfrågan på klimatneutralt byggande ökar. Arbetsgruppen anser det därför svårt att bedöma vilka exakta kostnader som klimatomställningen i stadens bygg- och anläggning kan innebära och var dessa kostnader i så fall kan uppstå på längre sikt. Analysen framhåller därmed att en fördjupad ekonomisk analys behöver hanteras av respektive nämnd och dess verksamhet.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret ser positivt på att stadens nämnder och förvaltningar etablerar ett gemensamt arbetssätt där organisationen stegvis ökar sin klimateffektivitet i samband med upphandling, planering och byggande med syfte att uppnå klimatneutralt Malmö år 2030. Detta som en del i att uppnå kommunens ambitiösa klimatmål i stadens övergripande styrdokument. Det är även av vikt att förslaget arbetssätt stödjer genomförandet av intentionerna i stadens nuvarande och kommande styrdokument såsom översiktsplan, energistrategi, trafik- och mobilitetsplan och kretsloppsplan.

Stadskontoret vill lyfta vikten av en tydlig ansvarsfördelning i genomförande utifrån de roller

som strategin har identifierat: *beställare, upphandlare, markägare, planerare, byggare och förvaltare*. Detta ställer krav på en välfungerande intern samverkan mellan Malmö stads berörda nämnder, förvaltningar och bolag. Den successiva omställningen av stadens bygg- och anläggning till klimatneutralitet 2030 kan i första hand anses åligga de entreprenadbeställande nämnderna servicenämnden och tekniska nämnden. Stadskontoret anser även att det finns behov av att de nämnder som besitter fördjupad kunskap i klimatneutralt byggande fortsättningsvis ska utgöra kompetensstöd till de funktionsbeställande nämnderna.

Med utgångspunkt i den ekonomiska konsekvensanalysen och remissinstansernas synpunkter vill stadskontoret framhålla att oavsett var eventuella kostnader uppstår är det av största vikt att aktivt arbeta för en god ekonomisk hushållning av de kommunala resurserna. Arbetet med klimatneutralt byggande ska följa rådande lagstiftning och eftersträva att ligga i linje med de nationella klimatmålen. Stadskontoret anser det även önskvärt om arbetet med *Strategi för klimatneutralt byggande* kopplar an till hur stadens lokalförsörjning utvecklas på sikt, samt vilka kostnadsminskningar och tidsbesparingar som kan genereras genom ett agilt arbetssätt och en lärande organisation för en successiva omställning till klimatneutralitet 2030.

Föreslaget arbetssätt behöver också utveckla en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av den successiva klimatomställningen som beskriver hur klimatneutral byggande påverkar Malmö stads verksamheter utifrån ett helhetsperspektiv. Inte minst med tanke på att strategins arbetssätt omfattar en stor del av stadens framtida fysiska utveckling i form av nyproduktion, förvaltning och renovering av både bostäder och kommunal service, samt infrastruktur.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör